

DISCIPLINELE SPIRITUALE

RICHARD J. FOSTER

DISCIPLINELE SPIRITUALE

Calea maturității creștine

Traducere de Amelia Chițescu

Copyright ©Richard J. Foster L.L.C.

Ediția originală a cărții a fost publicată în SUA de HarperOne (un imprint al HarperCollins Publishers) cu titlul *Celebration of Discipline: The Path to Spiritual Growth*.

Toate drepturile rezervate.

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin editurii Casa Cărții. Orice reproducere sau selecție de texte din această carte este permisă doar cu aprobarea în scris a editurii Casa Cărții, Oradea.

Citatele biblice sunt luate din Sfânta Scriptură, traducerea Dumitru Cornilescu, cu excepția celor precizate.

Disciplinele spirituale. Calea maturității creștine

Richard J. Foster

Copyright © 2020 Casa Cărții

OP 2, CP 30

410670, Oradea

Tel./Fax: 0359 800 333; 0728 874 975; 0259 469 057

E-mail: info@ecasacartii.ro

www.ecasacartii.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

FOSTER, RICHARD J.

Disciplinele spirituale - Calea maturității creștine / Richard J.

Foster ; trad. de Amelia Chițescu. - Oradea : Casa Cărții, 20209

ISBN 978-606-732-168-5

I. Chițescu, Amelia (trad.)

2

Traducerea: Amelia Chițescu

Editarea: Mirela Lucia Delong

Revizuirea: Teofil Stanciu

Tehnoredactarea: Vasile Gabrian

Coperta: Marius Bonce

Tiparul executat la Metropolis srl, str. Nicolae Jiga 31, Oradea

Tel./Fax: 0259 472 640

Cuprins

Cuvânt-înainte	7
Prefață la ediția aniversară	9
1. Disciplinele spirituale — calea spre libertate	15
2. Disciplina meditației	33
3. Disciplina rugăciunii	56
4. Disciplina postului	74
5. Disciplina studiului	93
6. Disciplina simplității	113
7. Disciplina solitudinii	135
8. Disciplina supunerii	153
9. Disciplina slujirii	173
10. Disciplina mărturisirii	195
11. Disciplina închinării	213
12. Disciplina călăuzirii	235
13. Disciplina sărbătorii	254
Note	271

*Pentru Carolyn —
cea care m-a încurajat, mi-a fost tovarășă,
soție și sfătuitoare timp de-o viață.*

Cuvânt-înainte

Multe cărți vorbesc despre viața interioară a omului, însă puține posedă atât o autentică originalitate, cât și o integritate intelectuală. Richard Foster se numără printre cei care au găsit această reușită îmbinare. Având o viziune adânc înrădăcinată în opera clasicilor devoționali, autorul ne oferă un studiu atent care poate avea, în sine, o valoare durabilă în timp. Cu toate că volumul de față datorează mult clasicilor, nu se vrea a fi o carte despre ei, ci reprezintă o lucrare pe deplin originală.

Ceea ce surprinde dintru început este caracterul comprehensiv ce reiese dintr-un mod actual de tratare a problemelor. Multe cărți contemporane tratează aspecte specifice ale vieții interioare, însă cea de față se evidențiază prin abordarea unei varietăți impresionante de teme esențiale, într-o notă plină de îndrăzneală și proștețime. Autorul examinează un spectru larg de experiențe umane, de la mărturisire până la simplitatea bucuriei, dând naștere unei cărți care e produsul unor lecturi vaste și a unei gândiri profunde și care nu poate fi citită decât pe îndelete.

Sursele de inspirație variază, cea de bază fiind Sfânta Scriptură, urmată de clasicii devoționali unanim recunoscuți, însă autorul nu se limitează doar la aceste izvoare. Cititorul atent va recunoaște de îndată că textul datorează la fel de mult și gânditorilor laici; iar dacă luăm în considerare faptul că autorul însuși este un quaker, contribuția proeminentă a autorilor clasici quakeri nu trebuie să ne surprindă. Putem include aici operele lui George Fox, John Woolman, Hannah Whitall Smith, Thomas Kelly și mulți alții. Scopul nu este sectar, ci, din contră, unul profund ecumenic, de vreme ce studiile pătrunzătoare nu trebuie niciodată limitate

la gruparea în care au prins viață. Drept urmare, ne aflăm în fața unui mesaj ce poate fi universal împărtășit.

Problema simplității este, în mod special, tratată cu o deosebită profunzime, în parte tocmai pentru că nu e văzută ca simplă. Cu adevărat cele zece principii de exprimare exterioară a simplității, pe care le găsim în capitolul 6, alcătuiesc o motivație suficientă pentru apariția unei noi cărți referitoare la viața spirituală. Deși își au rădăcinile într-o înțelepciune străveche, cele zece principii enunțate sunt adaptate într-un mod remarcabil lumii contemporane.

Autorul înțelege că accentuarea exagerată a simplității poate deveni ea însăși o capcană. Din această cauză el ocolește hotărât îndemnul la o atitudine de sărăcie afișată, deși afirmă răspicat: „Nu vă luați după mode. Cumpărați-vă doar lucrurile de care aveți nevoie.” Dacă această propunere radicală ar fi adoptată de cât mai mulți, ea ar elibera nenumărați oameni care cad victime reclamelor publicitare, în special a celor televizate. Ar izbucni o adevărată revoluție culturală dacă un număr considerabil de oameni s-ar supune poruncii: „Renunțați la a fi strângători!”

Cele mai mari probleme ale zilelor noastre nu sunt cele tehnologice, deoarece pe acestea încă le putem controla. Nu sunt nici măcar cele de natură politică sau economică, deoarece astfel de dificultăți, oricât de evidente ar fi, decurg, în mare parte, din complicații mai mari. Cele mai dificile probleme sunt, însă, cele de natură morală și spirituală, și, dacă nu vom face progrese în aceste domenii, însăși supraviețuirea noastră ar putea fi periclitată. În acest mod s-au prăbușit multe dintre culturile avansate ale trecutului. Tocmai de aceea, salut cu căldură apariția unei lucrări cu adevărat mature despre cultivarea unei vieți spirituale armonioase.

Dr. Elton Trueblood
St. Michael-le-Belfry, York

Prefață la ediția aniversară

Dacă ești întrucâtva asemenea mie, atunci și tu îți dorești sincer abilități de care nu ai parte, deocamdată, dar care te-ar ajuta să răspunzi cu răbdare și înțelepciune cerințelor vieții cotidiene. Tu, eu, noi toți ne dorim nespus să avem resursele lăuntrice care să înlocuiască deprinderile adâncite, distructive ale gândurilor noastre cu deprinderi mult mai profunde, însuflețitoare ale minții, inimii și sufletului. În momentele noastre cele mai bune (avem și altfel de momente), căutăm abilitatea de a învinge viclenia și manipularea. Vrem sincer să ne eliberăm de mânie, înverșunare și gâlceavă. Ne dorim să avem o bunătate neîntinată, care să ne ajute să înfrângem răul oricând și oriunde se ivește. Năzuim la o temeinică formare a caracterului nostru care să ne elibereze de orice laudă și aroganță, de narcisism și vanitate.

Ne căutăm împlinirea slujind altora. Ne străduim profund să avem curajul lăuntric de a-i ierta pe alții, chiar și pe vrăjmașii noștri – mai ales pe vrăjmașii noștri! Năzuim la un duh al pocăinței și la puterea de a ne schimba viața. Flămânzim după o relație necurmată, dătătoare de viață și interactivă. Vrem să fim adânc marcați de bucuria Domnului. Și ne silim ca toate aceste trăsături să nu fie un spectacol exterior, ci o profundă transformare a omului lăuntric.

Dacă, întrucâtva, aceste doruri sufletești reflectă nădejdea, visurile și aspirațiile inimii tale, atunci am o veste minunată pentru tine: de-a lungul vremii, creștinii de orice rasă și etnicitate, din orice regiuni geografice și context economic, sunt o mărturie a faptului că disciplinele clasice ale vieții spirituale pot rodi adânc în noi o astfel de viață. Disciplinele spirituale sunt

procedee sau *mijloace* prin care harul lui Dumnezeu aduce adevărata formare a personalității, formare caracterizată profund de dragoste, bucurie, pace, răbdare, bunătate, facere de bine, credincioșie, blândețe, înfrânare (Gal. 5:22-23).

Să ne oprim acum pentru un moment și să ne gândim că avem această capacitate unică de dezvoltare morală. Mă refer la o substanțială formare și transformare. Ia aminte: Dumnezeu ar fi putut crea specia umană ca un bolovan de granit sau ca o ridiche de lună! Spre deosebire de așa ceva, Dumnezeu ne-a dat capacitatea de a ne forma un caracter moral, abilitatea de a deveni ființe *ale slavei*, care pot intra în comuniune cu Realitatea Treimică a Tatălui, a Fiului și a Duhului Sfânt, pentru veșnicie.

Acesta este un mare risc pentru Dumnezeu. Dezvoltarea morală a personalității noastre este posibilă numai într-o lume care are libertatea adevărată. Iar pentru ca noi să avem libertatea de a ne forma caracterul moral înseamnă și să avem libertatea de a alege răul moral... uneori, înfiorătorul rău moral. Deci, marele proiect al lui Dumnezeu pentru oameni este să ne formăm și să ne dezvoltăm caracterul moral. Aceasta este miza jocului lui Dumnezeu cu demersul omului – iar ceea ce Dumnezeu obține din această miză este omul care devenim fiecare dintre noi.

Prin urmare, cum ia naștere transformarea morală a minții și a inimii? Care sunt căile lui Dumnezeu de a face ca ea să înainteze în viața ta și în viața mea?

Disciplinele spirituale sunt *mijloace* ale harului lui Dumnezeu prin care putem să aducem mica și individualizata noastră baterie electrică pe care o numim trupul omului și să o punem înaintea lui Dumnezeu „ca o jertfă vie”, așa cum ne spune înțeleptul apostol Pavel (Rom. 12:1). Făcând aceasta, disciplinele ajung la capătul funiei lor, iar Dumnezeu va intra în mica noastră ofrandă și va da naștere la haruri și virtuți pe care nici nu putem să ni le imaginăm. Repet, disciplinele spirituale sunt mijloacele pe care le folosește Dumnezeu pentru a zidi în noi un om lăuntric plin de pace, bucurie și libertate.

Este decisiv pentru noi să înțelegem că disciplinele spirituale nu au parte de nicio rectitudine sau dreptate morală în și pentru ele însele. Ele nu sunt, categoric, cele care „trăiesc în dreptate”, cum auzim că se spune uneori. Ci ne aduc pe noi – trupul, mintea și duhul nostru – înaintea lui Dumnezeu. Asta e! Rezultatele acestui proces sunt toate de la Dumnezeu, de la harul Său.

Contrarul harului sunt „faptele”. Faptele sunt asociate cu a dobândi ceva, dar nu putem face chiar nimic ca să câștigăm aprobare din partea lui Dumnezeu. Sau dragostea lui Dumnezeu.

Din nou, contrarul harului sunt faptele – dar nu străduința! Așa cum ne-a învățat Isus, noi ne străduim să intrăm „pe poarta cea strâmtă” (Mt. 7:13). Ne angajăm în astfel de practici – discipline, dacă vreți –, dar nu uitați că aceste practici nu câștigă nimic din iconomia lui Dumnezeu, pentru noi. Nimic! Singurul lor scop este să ne aducă înaintea lui Dumnezeu. Atât! (Și chiar și aceste acțiuni sunt inspirate de harul premergător al lui Dumnezeu.) Dumnezeu pășește atunci în acțiunile noastre și, cu timpul și prin experiență, duce la formarea inimii, a minții și a sufletului, în noi, căci asta ne dorim. Și repet: sunt rezultate ale harului.

Iată de ce apostolul Petru, în mica sa epistolă, ne îndeamnă să creștem „în harul și în cunoașterea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos” (2 Pet. 3:18). Vezi, modul nostru normal de a ne gândi la har îl vede ca pe o favoare nemeritată. Și, desigur, harul este o favoare nemeritată – dar este mult mai mult decât atât! Simplu spus, noi nu putem să „creștem” în vreo favoare nemeritată. Deci, cu disciplinele spirituale, forma pe care harul lui Dumnezeu o ia este o *relație interactivă*. Dumnezeu ne invită la o varietate de discipline spirituale și noi intrăm în ele cât de bine putem. Acțiunile acestea ne pun înaintea lui Dumnezeu ca o jertfă vie. Dumnezeu, la rândul Său, folosește acțiunile noastre pentru a zidi în noi tipare adânc impregnate ale dreptății, păcii și bucuriei în Duhul Sfânt (Rom. 14:17). Înainte și înapoi, mereu așa, în relație interactivă, căci, cu timpul și prin experiență, învățăm să creștem în har.

Vă spun din nou: disciplinele spirituale sunt mijloacele folosite de Dumnezeu pentru a genera în noi mult necesara schimbare a inimii, a minții și a sufletului.

Nu uitați, Dumnezeu lucrează, lucrează neîncetat ca să ne formeze, să ne ajute să ne conformăm și să ne transforme, ca să devenim asemenea chipului lui Hristos. Dumnezeu este neabătut în procesul acesta de formare, conformare și transformare. Și Dumnezeu ne invită să participăm la acest proces printr-o relație interactivă.

Iar această profundă formare a caracterului în odăile subterane ale inimii noastre nu apare peste noapte. Nu este o ajustare rapidă. Aici este decisiv să respectăm lucrarea lentă a lui Dumnezeu în sufletul nostru. Încet, foarte încet, de-a lungul multor zile, săptămâni, luni și ani, sufletul cu migală se formează, se conformează și se transformă. Prin această sfântă muncă învățăm răbdarea, liniștea, stăruința, „împlinirea vremii”.

Desigur, în timpul acestui proces eliberator, trebuie să ne purtăm sarcinile zilnice de acasă și de la muncă. Da, aceste locuri dețin arena centrală în care apare lucrarea formării.

Trebuie să spun, eu nu am o listă exhaustivă a disciplinelor spirituale. Din câte știu, nu există o astfel de listă. Tot ce învățăm noi să facem este să preluăm practicile inimii, ale minții și ale sufletului care ne duc înaintea lui Dumnezeu. Unele practici pot fi formale și atent liturgice. Altele pot fi spontane și se desfășoară liber. Practicile concrete ale disciplinelor sunt acțiuni ale trupului, inimii, minții și sufletului pe care le *exercităm* cu adevărat. Nu doar le admirăm. Nu doar le studiem. Nu doar le dezbatem. Ci le și *practicăm*.

Așa cum am spus, practicile noastre pot fi de o mare varietate. Dar ceva va fi, totuși, esențial pentru practicarea disciplinelor spirituale: Sfânta Scriptură. Citirea Scripturii, studierea Scripturii, meditația la Scriptură, memorizarea Scripturii.

Dacă vrem într-adevăr să fim asemenea lui Isus, atunci trebuie să urmăm întreaga viață pe care a trăit-o Isus când era printre noi, în trup. Evangheliile lui Matei, Marcu, Luca și Ioan ne

prezintă acest tablou ca Realitate vie, vibrantă! Noi învățăm din evanghelii că Isus a purtat aceste discipline spirituale ca un tipar fix al vieții Lui. Așa să facem și noi! Și, dacă acordăm atenție întregii traiectorii a Scripturii, descoperim rapid că toți marii eroi ai Bibliei au practicat ei înșiși o mare varietate de discipline spirituale. Fără îndoială, asta ne încurajează să urmăm calea acestor îndrumători!

Disciplinele spirituale sunt caracterizate de două trasee: *via negativa* și *via positiva*. *Via negativa* se axează pe discipline ascetice, precum meditația, postul, simplitatea, solitudinea, supunerea și mărturisirea, care ne învață căile dătătoare de viață ale lepădării de sine și renunțarea la altele. *Via positiva* se axează pe disciplinele întrupătoare, precum rugăciunea, studiul, slujirea, închinarea, călăuzirea și sărbătoarea. Acestea ne învață căile dătătoare de viață ale creșterii și afirmării. Împreună, aceste două căi urmăresc să ne elibereze de tiparele zdrobitoare de suflet ale morții și să creeze tipare pline de bucurie ale vieții. Să ne uităm, de pildă, la disciplina postului, care se concentrează pe disciplinele dorințelor noastre (*via negativa*) și formează în adâncul nostru un duh care este puternic și dulce atunci când nu avem parte de ceea ce vrem (*via positiva*).

Încă ceva: acest fel de viață nu este încredințat doar oamenilor din ordine religioase sau celor care au deosebite aptitudini spirituale. Nu, acest fel de viață este și pentru omul obișnuit. Pentru cel care lucrează și are o muncă intensă în informatică și finanțe, pentru cel care are mereu parte de stresul creșterii de copii și de echilibrare a bugetului familiei, pentru cel care predă la școală, lucrează în spitale, oferă servicii sociale etc. Pe scurt, pentru oameni ca noi.

Dar această axare interioară asupra creșterii sufletului are detractorii săi. Până la urmă, mii de tragedii plâng amar după un răspuns. Întristarea abundă. Chinurile omului cresc. Deci cei din afară văd imediat că timpul și atenția acordate disciplinelor spirituale, precum și viața generată de ele sunt un egoism pios.

Îngrijorarea lor este că dacă ne concentrăm pe probleme interioare, vom ajunge să neglijăm nevoile exterioare.

O astfel de îngrijorare nu reușește însă să înțeleagă deplina putere a disciplinelor spirituale. Adânc încorporat în practica-re a disciplinelor este impulsul pe care scriitorii de odinioară îl numeau „dreptatea socială”. Ce să zic, dragostea incandescentă de Dumnezeu ne conduce *obligatoriu* la dragoste plină de compasiune față de aproapele nostru. E suficient să ne gândim la un om ca Maica Tereza din Calcutta, ca să vedem că dragostea lui Dumnezeu ne conduce la dragostea față de aproapele nostru. Pentru ea, asta a însemnat să-și dăruiască viața „celor mai săraci dintre cei săraci”. În dreptul nostru, nu putem spune decât că suntem convingși că orice scufundare în disciplinele spirituale *ne va conduce* către *aproapele* nostru, omul aflat în preajma noastră. Adevărata evlavie nu ne îndepărtează de omenirea îndurerată, însângerată. Dimpotrivă, ne dă puterea să trăim plini de viață, deși avem nevoi umane, și ne însuflețește aptitudinile de a oferi o prezență tămăduitoare celor frânți și zdrobiți din jurul nostru.

Sunt sigur că veți înțelege că astfel de străduințe se formează cel mai bine în cadrul vieții comunitare. Nu sunt străduințe doar de dragul lor înseși. Avem nevoie unul de altul. Ne bazuim unul pe altul. Învățăm împreună, suferim împreună, plângem împreună, ne rugăm împreună, râdem împreună.

Richard J. Foster

1. Disciplinele spirituale — calea spre libertate

*Creat după chipul lui Dumnezeu, trec prin viață
ca un călător în drum spre eternitate, însă, chipul fiindu-mi degradat,
trebuie să învăț cum să meditez, să mă închin, să gândesc.*

Donald Coggan, Arhiepiscop de Canterbury

Blestemul epocii noastre este superficialitatea. Doctrina satisfacției imediate reprezintă o problemă spirituală de importanță primordială. Există, azi, o nevoie disperată nu de mai mulți oameni inteligenți sau talentați, ci de oameni profunzi.

Disciplinele clasice* ale vieții spirituale ne îndeamnă să depășim superficialitatea pentru a putea cunoaște adevărata profunzime a trăirii. Ele ne invită să explorăm adâncurile tărâmului spiritual, ne îndeamnă să fim soluția pentru o lume lipsită de conținut. John Woolman ne sfătuiește: „Este bine să zăbovești cu gândul asupra miezului lucrurilor, ca să poți simți și înțelege sufletul oamenilor.”¹

Să nu rămânem cu impresia că disciplinele sunt sortite exclusiv titanilor credinței sau că sunt rezervate doar firilor contemplative, care-și dedică tot timpul rugăciunii și meditației, și că,

* Poate vă întrebați de ce disciplinele prezentate în această carte sunt numite „clasice”. Sunt „clasice” nu pentru simplul fapt că sunt vechi, deși au fost practicate, de-a lungul secolelor, de oamenii sinceri, ci fiindcă ocupă o poziție centrală în viața creștină. Toți învățătorii spirituali au susținut, într-un fel sau altul, necesitatea acestor discipline.

în consecință, pe noi ne depășesc. Cătuși de puțin! Dumnezeu a hărăzit disciplinele vieții spirituale oamenilor obișnuiți, care merg la serviciu, au de crescut copii, spală vase și tund iarba. De fapt, aceste discipline pot fi practicate cel mai bine în cadrul relațiilor cu soțul sau soția, cu frații și surorile, cu prietenii și vecinii noștri.

Nu trebuie nici să ne gândim că disciplinele spirituale sunt o corvoadă plictisitoare, menită să suprime râsul de pe fața pământului. Nota dominantă a tuturor disciplinelor este bucuria. Scopul lor este eliberarea de sub robia apăsătoare a interesului personal și a fricii. Când spiritul este eliberat de toate poverile care-l apasă, nu poate fi vorba de o corvoadă plictisitoare. Cântecele, jocul și chiar strigătele de bucurie sunt caracteristice disciplinelor vieții spirituale.

În esență, disciplinele spirituale nu sunt dificile*. Nu este necesar să fii specialist în probleme de teologie ca să le poți practica. Nou-converțiții, cei care încă mai sunt pe calea întoarcerii propriei vieți spre Isus Hristos, pot și trebuie să le practice. Condiția fundamentală este un dor imens de Dumnezeu. „Cum dorește un cerb izvoarele de apă, așa Te dorește sufletul meu pe Tine, Dumnezeule! Sufletul meu însetează după Dumnezeu, după Dumnezeul cel viu”, scrie psalmistul (Ps. 42:1, 2).

Începătorii sunt bineveniți. Și eu sunt începător, chiar și după ani de practicare a fiecăreia dintre disciplinele descrise în această carte, și cu atât mai mult acum. Așa cum spune Thomas Merton: „Nu vrem să fim începători, dar trebuie să fim convinși că toată viața nu vom fi altceva decât începători!”².

Psalmul 42:7 spune: „Un val cheamă alt val”. Probabil că, de undeva, din adâncul ființei tale, ai auzit deja chemarea la o viață mai profundă, la o viață deplină. Ești sătul de experiențe superficiale și de învățături sterpe. Din când în când, întrezărești, percepi că există ceva mai mult decât ceea ce cunoști. În sufletul tău dorești să pătrunzi mai adânc, până în străfundul lucrurilor.

* Pe de altă parte, ele sunt dificile — dar aceasta este o temă pe care o vom aborda pe larg mai târziu.

Cei care aud chemarea profunzimilor și vor să exploreze lumea disciplinelor spirituale, se confruntă imediat cu două probleme. Prima este de natură filozofică. Concepția materialistă a epocii noastre s-a înrădăcinat atât de bine, încât oamenii au îndoieli serioase cu privire la capacitatea lor de a accede dincolo de lumea fizică. Aceste îndoieli au fost depășite de mulți oameni de știință de primă mărime, care au înțeles că nu putem fi limitați de dimensiunile timpului și spațiului. Omul obișnuit este însă influențat de teoriile tradiționale, care se află cu o generație în urma vremurilor noastre și, astfel, are prejudecăți relativ la lumea suprasensibilă.

Nu exagerăm când spunem că suntem suprasaturați de multitudinea concepțiilor greșit încetățenite. De exemplu, meditația, atunci când e recunoscută ca disciplină, nu este definită ca o întâlnire dintre om și Dumnezeu, ci ca o manipulare psihologică. În general, oamenii tolerează doar o scurtă „bălăceală” în ceea ce privește „explorarea interioară”, după care consideră că este timpul să continue cu treburile *serioase* ale *realității*. Ne trebuie curaj pentru a depăși prejudecățile epocii noastre și pentru a susține, alături de cei mai buni oameni de știință, că există ceva mai mult decât lumea materială. Trebuie să fim deschiși spre studierea și explorarea vieții spirituale, cu onestitate intelectuală și cu toată rigurozitatea și hotărârea cu care am aborda oricare alt domeniu de cercetare.

A doua problemă este de ordin practic. Pur și simplu, nu știm cum să abordăm explorarea vieții interioare. Dar nu a fost întotdeauna așa. În secolul întâi, sau înaintea lui, nu era nevoie de instrucțiuni pentru „practicarea” disciplinelor vieții spirituale. Biblia i-a chemat pe oameni la discipline ca postul, rugăciunea, închinarea și sărbătoarea, fără să le dea aproape nici o indicație despre modul lor de practicare. Motivul este ușor de înțeles: acele discipline erau atât de firești, atât de înrădăcinate în cultura oamenilor, încât modul în care trebuiau practicate era cunoscut de oricine. Postul, de exemplu, era atât de obișnuit,

încât nimeni nu întreba ce să mănânce înainte, cum să-l întrerupă sau cum să evite stările de slăbiciune — toate acestea le erau deja cunoscute.

Acest lucru nu mai este valabil pentru generația noastră. În privința celor mai simple și mai practice aspecte, legate de aproape toate disciplinele spirituale clasice, există, astăzi, o ignoranță fără margini. De aceea, orice carte care tratează acest subiect trebuie să ofere indicații precise cu privire la practicarea disciplinelor. Totuși, trebuie să vă avertizăm: cunoașterea mecanismului acestora nu echivalează cu practicarea lor. Disciplinele spirituale reprezintă o realitate spirituală, lăuntrică, iar atitudinea interioară a inimii este cu mult mai importantă decât practicile pe care le folosim pentru a intra în realitatea vieții spirituale.

Există pericolul ca, în dorința entuziastă de a practica disciplinele, să cădem în greșeala de a practica disciplina. O viață plăcută lui Dumnezeu nu constă într-o serie de îndatoriri religioase. Nu avem de făcut decât un singur lucru, și anume să experimentăm ce înseamnă să fii aproape de Dumnezeu, să ai o relație intimă cu El, „Tatăl luminilor, în care nu este nici schimbare, nici umbră de mutare” (Iac. 1:17).

Robia obiceiurilor adânc înrădăcinate

Ne-am obișnuit să considerăm drept păcat anumite acte individuale de neascultare față de Dumnezeu. Acest lucru este într-o anumită măsură adevărat, dar Scriptura merge mult mai departe*. În Romani, apostolul Pavel se referă frecvent la păcat ca la o stare care afectează rasa umană (ex. Rom. 3:9–18). Păcatul ca stare lucrează prin „mădularele trupului”, adică prin obiceiurile înrădăcinate ale trupului (Rom. 7:5 și urm.). Și nu există sclavie comparabilă cu cea a obiceiurilor păcătoase inveterate.

În Isaia 57:20 citim: „Cei răi sunt ca marea înfuriată, care nu se poate liniști, și ale cărei ape aruncă afară noroi și mâl”. Marea nu trebuie să facă nimic deosebit pentru a produce noroi și mâl;

* Păcatul este un subiect atât de complex, încât limba ebraică folosește opt cuvinte diferite pentru a-l desemna și toate opt apar în Biblie.

ele sunt rezultatul mișcărilor ei naturale. Același lucru este ade-vărat și pentru noi, când suntem sub puterea păcatului. Mișcările naturale ale vieții noastre produc noroi și mâl. Păcatul este parte integrantă a structurii interne a vieții noastre. Comiterea lui nu necesită un efort special. Nu este de mirare că ne simțim prinși într-o capcană.

Metoda obișnuită în confruntarea cu păcatul inveterat este cea a atacului frontal, bizuindu-ne pe forța voinței și determi-nării noastre. Indiferent care e problema noastră — mânia, frica, ciuda, lăcomia, mândria, pofta, dependența de narcotice — hotărâm să nu mai repetăm greșeala respectivă; ne rugăm, ne luptăm, ne mobilizăm întreaga voință împotriva ei. Dar toată lupta este în zadar și ne trezim din nou degradați moral sau, mai rău încă, atât de mândri de neprihănirea noastră exterioară încât expresia „morminte văruite” este o descriere blândă a stă-ririi noastre. În excelenta sa carte, *Freedom from Sinful Thoughts* [Eliberarea de gânduri păcătoase], Heini Arnold scrie: „Trebuie să afirmăm limpede că nu ne putem elibera și purifica inima prin exercitarea «voinței» noastre”³.

În Coloseni, Pavel enumeră câteva din formele exterioare pe care le folosesc oamenii pentru a putea controla păcatul: „nu atinge, nu gusta, nu lua”. După care, afirmă că aceste lucruri „au, în adevăr, o înfățișare de înțelepciune, într-o închinare voin-ței” (Col. 2:20–23, KJV, s.n.). „Închinare voinței” — ce expresie grăitoare și cât de bine descrie o mare parte a vieților noastre! În momentul în care simțim că putem reuși și dobândi victoria asu-pra păcatului doar prin puterea voinței noastre, atunci ne închi-năm voinței. Nu este, oare, o ironie faptul că Pavel cântărește eforturile noastre cele mai mari pe care le facem în umblarea spirituală și le numește idolatrie, „închinare voinței”?

Obiceiurile rele adânc înrădăcinate nu vor fi niciodată învinse prin puterea voinței. Emmet Fox scria: „Încercând să te opui mental unei împrejurări neplăcute și nedorite, o înzestrezi cu și mai multă putere — putere pe care o va folosi împotriva ta și în aceeași măsură îți vei epuiza resursele”⁴. Heini Arnold

conchide: „Atâta timp cât credem că ne putem salva prin puterea propriei noastre voințe, vom face doar ca răul din noi să devină mai puternic ca oricând”⁵. Acest adevăr a fost trăit de toți marii autori devoționali, de la Sf. Augustin la Sf. Francisc, de la Jean Calvin la John Wesley, de la Teresa de Ávila la Iuliana de Norwich.

„Închinarea voinței” poate produce o aparență de succes, pentru o vreme, dar prin „fisurile” și „crăpăturile” vieții, starea noastră interioară va ieși, în cele din urmă, la suprafață. Isus descrie această stare când vorbește despre neprihănirea exterioară a fariseilor: „...din prisosul inimii vorbește gura... Vă spun că, în ziua judecății, oamenii vor da socoteală de orice *cuvânt nechibzuit*, pe care-l vor fi rostit” (Mt. 12:34–36, RSV, s.n.). Deci, datorită voinței, oamenii pot face o impresie bună pentru un timp, dar, mai devreme sau mai târziu, va veni un moment neprevăzut când le va scăpa un „cuvânt nechibzuit” care va dezvălui adevărata stare a inimii lor. Dacă suntem plini de compasiune, acest lucru va ieși la suprafață; dacă suntem plini de ciudă, și acest lucru se va vedea.

Desigur, nu noi ne propunem să se întâmple astfel. Nu avem nici cea mai mică intenție să explodăm de mânie sau să afișăm o aroganță bătoasă, dar, când suntem în prezența altora, ceea ce *suntem* cu adevărat iese la iveală. Chiar dacă încercăm din răsuputeri să ascundem aceste lucruri, ne vor trăda ochii, cuvintele, bărbia, mâinile, limbajul trupului. Voința este neputincioasă în fața cuvintelor nechibzuite. Voința are același neajuns ca și legea: nu se poate ocupa decât de exterior; este incapabilă să determine transformarea noastră interioară.

Disciplinele spirituale — o ușă deschisă

Când ne pierdem speranța de a ne transforma lăuntric prin puterile omenești ale voinței și hotărârii, ne deschidem față de un lucru nou și minunat: faptul că neprihănirea interioară este un dar de la Dumnezeu, primit prin har. Schimbarea interioară de care avem nevoie este lucrarea lui Dumnezeu, nu a noastră.